FAUNABEHEEREENHEID
NOORD-HOLLAND

# Veelgestelde vragen over ganzenkoelingen in Noord-Holland

22 September 2025

De provincie Noord-Holland investeert in een netwerk van koelingen om geschoten ganzen geschikt te maken voor consumptie. Wat nu vaak eindigt als afval, krijgt zo een duurzame bestemming in de voedselketen. De maatregel is onderdeel van het faunabeheerplan Ganzen 2025-2031, waarin onder meer populatiereductie van de grauwe gans wordt ingezet. Dit is nodig vanwege toenemende schade aan natuur, landbouwgewassen en risico's voor de vliegveiligheid. Inmiddels zijn er voor iedere faunabeheerder (jager) zes koelingen beschikbaar: in Assendelft, Nederhorst den Berg, Noordbeemster, Waverveen, Texel en Wijdenes. Het netwerk wordt de komende jaren uitgebreid.

## Wat is de aanleiding van het project en hoe lang is de looptijd?

Het organiseren van een netwerk voor ganzenkoelingen is ontstaan uit onderzoek naar het beter benutten van gedode ganzen en uit gesprekken met Wildbeheereenheden in het kader van het Ganzenplan. De provincie investeert de komende jaren om de afzet en benutting van ganzenvlees op gang te helpen. Tijdens deze periode moet blijken of de keten daarna zonder overheidssteun rendabel kan blijven functioneren. Dat betekent dat er een goed evenwicht is tussen vraag en aanbod, en een aanvaardbare vergoeding voor elke partij in de keten. Dit hangt voor een belangrijk deel af van het aanbod van ganzen, de kosten van de verwerking en de vraag naar ganzenvlees van consumenten.

## Waarom zijn ganzenkoelingen nodig?

In Noord-Holland leven zoveel ganzen, dat ze jaarlijks voor vele miljoenen euro's schade veroorzaken aan natuur en landbouw. Ook risico's voor de vliegveiligheid nemen steeds verder toe. Daarom zijn in het faunabeheerplan Ganzen 2025-2031 naast preventieve maatregelen (weren, verjagen) ook afschot en ruivangsten opgenomen. Meer en effectiever afschot (koppelafschot) is nodig om de populatie daadwerkelijk te verkleinen.

Tot voor kort konden faunabeheerders de gedode ganzen bijna nergens meer kwijt, en poeliers haalden het vlees niet op omdat de kosten daarvoor te hoog waren geworden.

Mede door de stijgende energieprijzen zetten eigenaren hun koelingen uit; het loonde niet meer om ze aan te houden. Daardoor stokte de keten volledig en werd het grootste deel van de ganzen vernietigd terwijl ganzenvlees juist een waardevol product is.

Met het opnieuw in gebruik nemen van bestaande koelingen, het plaatsen van nieuwe koelingen en het organiseren van vervoer naar poeliers en slachthuizen zijn deze belangrijke schakels nu hersteld. Jagers kunnen hun ganzen weer inleveren, en poeliers kunnen ze verwerken tot vlees, vleeswaren of diervoeder. Zo kan het afschot een duurzame bestemming krijgen en kan het vlees zijn weg vinden naar restaurants en aanbieders van ganzenproducten.

## Gaat vanaf nu iedere gans de voedselketen in?

Nee, niet meteen. Dankzij de koelingen kan een groter deel van het afschot goed worden bewaard en verwerkt. Toch is niet iedere gans geschikt voor consumptie. Daarnaast is het niet vanzelfsprekend dat het vlees een bestemming vindt: ganzenvlees is bij veel consumenten onbekend en wordt nog weinig gekocht. Daarom gaat voorlopig een deel van het afschot naar Rendac (afvoer). Met het project willen we het aantal ganzen dat wordt vernietigd minimaliseren.

## Is ganzenvlees rendabel?

Uit onderzoeken van FBE Noord-Holland in 2022 en 2023 blijkt dat een winstgevend model nog lastig is. Belangrijke redenen daarvoor zijn:

- Er is nog weinig vraag; de consument kent ganzenvlees nauwelijks
- Het verwerken van ganzenvlees is bewerkelijk en niet ieder slachthuis of poelier wil of kan dat doen
- Ganzen moeten kort na afschot snel gekoeld worden, en het aantal beschikbare koelingen was tot nu toe beperkt

De provincie Noord-Holland investeert de komende jaren om de afzet en benutting van ganzenvlees te stimuleren. Of het systeem daarna rendabel blijft, hangt onder andere af van het evenwicht tussen vraag en aanbod.

## Wie doet wat? En hoe lopen de geldstromen?

*Provincie Noord-Holland*

- Maakt het beleid
- Investeert in het opzetten van een netwerk van ganzenkoelingen

*FBE Noord-Holland*

- Voert het beleid van de provincie Noord-Holland uit
- Organiseert het netwerk van koelingen en regelt het transport van koeling naar slachthuis/poelier
- Zorgt voor de afstemming en communicatie
- Werkt mee aan het op gang helpen van een gezonde keten, waarbij vraag en aanbod in balans is
- Stimuleert een aanvaardbare vergoeding voor elke partij in de keten

*Agrariërs*

- Maken afspraken met jagers over schadebestrijding en vergoeding voor hun inzet
- Stellen grond beschikbaar voor plaatsing van ganzenkoelingen
- Beheren de koeling

*Faunabeheerders en jagers*

- Voeren beheer uit in opdracht van de agrariër
- Brengen hun afschot kosteloos naar een koeling in de buurt
- Dat betekent: minder reistijd, minder kosten voor de Rendac en vooral: minder verspilling van waardevol afschot

*Poeliers en slachthuizen*

- Verwerken het vlees en verkopen het aan restaurants en aanbieders van ganzenproducten
- Betalen (nog) geen vergoeding voor de ganzen vanwege de arbeidsintensieve verwerking en beperkte vraag

*Aanbieders van ganzenproducten*

- Kopen vlees in bij poeliers/slachthuizen tegen marktconforme prijzen
- Brengen mooi en natuurlijk ganzenvlees onder de aandacht bij de consument of zorgen dat er goed dierenvoedsel wordt aangeboden

## Poeliers, slachthuizen en producenten

Op dit moment worden de ganzen voor verwerking geleverd aan onder andere Pieter van Meel, Arjan de Wit en Cor Voet. Heb jij als poelier, slachthuis of producent van ganzenproducten ook interesse of heb je een andere vraag? Stuur dan een e-mail aan info@fbenoordholland.nl. We kijken graag hoe we elkaar kunnen versterken!

## Waar kan je ganzenproducten kopen?

Op www.wildopdekaart.nl publiceert de KNJV een overzicht van lokale aanbieders van ganzen- en andere wildproducten. Wil jij ook op de kaart? Dan kun je je via de website aanmelden.